

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

«Ενδοϋπηρεσιακή Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης»

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) κατά 85% και από εθνικούς πόρους κατά 15% στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα» του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή) για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

Ερευνητική Διαθεματική Εργασία Εμπέδωσης Στάσεων

Συμπερίληψη Δ.Ε. 17, 21, 23 Η θεολογία του «όλου» (ολοκληρωμένου) ανθρώπου

Εννοιολογικός προοργανωτής:

Εικόνα Θεού, ψυχοσωματικότητα, ισοτιμία, εμπιστοσύνη, ελευθερία, αγάπη.

Προοργανωτής: λέξεις – έννοιες κλειδιά που αποτελούν το σημείο αναφοράς μου σε κάθε διδακτική ενότητα, καθοδηγούν το μαθησιακό στόχο μου, περιστρέφονται στο μαθησιακό στόχο και δομούν τη γνωσιολογική συνέχεια ως εφόδιο για τις διδακτικές ενότητες που ακολουθούν.

1. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΘΕΜΑ:

Η άνιση μεταχείριση και η απάνθρωπη αντιμετώπιση πληθυσμιακών ομάδων, ειδικότερα:

- των γυναικών
- των ασθενών
- των παιδιών

στην Ισραηλιτική κοινωνία ως καθημερινή κοινωνική πρακτική, αποτέλεσμα συγκεκριμένης ανθρωπολογίας.

Ανθρωπολογία καλείται η κοσμοθεωρία για τον άνθρωπο ως υποστατική αξία.

Αίτιο της προβληματικής αυτής ανθρωπολογίας η μη ψυχοσωματική θεώρηση του όλου, θεολογικά του ολοκληρωμένου, του ψυχοσωματικού ανθρώπου σε συνάρτηση με το Θεό και το περιβάλλον του (ανθρωπογενές, ψυχολογικό, φυσικό).

2. ΟΙ ΣΥΝΕΠΑΓΩΓΕΣ :

Τότε: Ο Ιησούς ανατρεπτικά και ριζοσπαστικά υπερασπίζεται κάθε μορφή προκατάληψης για τις γυναίκες, τους ασθενείς και τα παιδιά αντιστεκόμενος σε ό, τι καταστρατηγεί το δώρο της ανθρώπινης ελευθερίας.

Σήμερα- ο κοινωνικός προβληματισμός:
(Αναδομητισμός στα Νέα Αναλυτικά)

Ο νέος κόσμος ισοτιμίας που πρόσφερε ο Χριστός 2014 χρόνια πριν, αποτελεί πρότυπη πραγματικότητα για την κάθε ανθρώπινη οντότητα ξεχωριστά, ανεξάρτητα από φύλο, φυλή, ηλικία, πεποιθήσεις, θρήσκευμα, κοινωνική θέση, πνευματική και βιολογική κατάσταση σήμερα;

Η τάξη χωρίζεται από τον/ την εκπαιδευτικό σε ερευνητικές κατευθύνσεις¹. Ομάδες παιδιών θα διερευνήσουν το κοινωνικό πρόβλημα **στην ίδια την εποχή του**. Άλλες ομάδες θα εστιάσουν την ερευνητική τους δράση στις κοινωνιολογικές και θεολογικές **συνεπαγωγές με αναγωγή στην εποχή μας**, συγκρίνοντας τη δυναμική και απελευθερωτική στάση του Θεανθρώπου προς το όποιο προβληματικής (υποτιμητικής) ανθρωπολογίας πρόβλημα, με τη δυσμενή εικόνα που σήμερα παρουσιάζουν ανά τον κόσμο οι γυναίκες, οι ασθενείς, τα παιδιά ως κοινωνική παραδοχή.

1. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΘΕΜΑ:

Ερευνώμενα υποερωτήματα εμπέδωσης:

α. Γιατί ο Χριστός εξυψώνει τη γυναίκα² και τα παιδιά στη νέα ανθρωπότητα;

(Λέξεις- κλειδιά: Εικόνα Θεού- ψυχοσωματικότητα- κοινωνική και θεολογική συγχώρεση: ο κοινός στόχος Δ.Ε.17)

β. Πώς αίρεται το στερεότυπο της κατωτερότητας της γυναίκας μέσα από την ίδια τη Ζωή της Εκκλησίας; (Θεοτόκος: Γυναίκα η γέφυρα μεταξύ Θεότητας και ανθρωπότητας- Ερώτημα ανάπτυξης στάσεων: καλλιέργεια **Μεταγνώσης**)

¹ Νοείται ότι οι υποομάδες που λειτουργούν στο πλαίσιο της διαθεματικής διδασκαλίας στην Κοινωνία της Γνώσης είναι κατά κανόνα μεικτής ικανότητας/ δεξιότητας και τα μέλη που τις απαρτίζουν ορίζονται από τον εκπαιδευτικό ο οποίος γνωρίζει καλά τη δυναμική του κάθε μέλους. Τόσο στην παραγωγή ενός Project όσο και σε μια συνεργατική μέθοδο διδασκαλίας αυτός έχει τη διακριτική ευχέρεια αλλαγής της σύστασης των ομάδων του, δεδομένου ότι τηρείται η εσωτερική συνοχή (της μεικτής δηλαδή δυναμικής και ταυτόχρονης αξιοποίησης της πολλαπλής νοημοσύνης των μαθητών του: ως ικανότητα πνευματικής σύνθεσης – ανασύνθεσης και ως δεξιότητα: απόδοση του ίδιου θέματος εικαστικά και με κατασκευές).

² Βοηθητικό παράδειγμα αναφέρω τα πιο κάτω:

- Το χωρίο της Γένεσης 18,15 όπου η γυναίκα δεν γινόταν δεκτή ως μάρτυρας στα δικαστήρια. Συγκεκριμένα, στην ίδια μοίρα βρισκόντουσαν οι γυναίκες, οι εθνικοί, οι δούλοι και τα παιδιά. Πηγή: Αγουρίδης, Σ. (1985). *Ιστορία των Χρόνων της Καινής Διαθήκης*. Πουρναράς: Θεσ/νίκη, σελ. 306.
- Στο Δευτερονόμιο 24,1 διασφαλίζεται το δικαίωμα του άνδρα να χωρίζει τη γυναίκα του «δια πάσαν αιτίαν». Η πιστή τήρηση της διάταξης αυτής καταμαρτυρείται από τον Ιώσηπο, βλέπε Ιώσηπου Αρχαιολογία IV 253.

γ. Γιατί ο Θεάνθρωπος προβαίνει στη νεκρανάσταση ενός δωδεκάχρονου κοριτσιού (Δ.Ε.23) διασύνδεση με Δ.Ε.17 (Ιουδαϊκή αντίληψη: μέχρι 12 ετών τα παιδιά δεν έχουν ψυχή). Λέξεις κλειδιά: κορίτσι, παιδί.

δ. Διερεύνηση την έννοιας «προκατάληψη» ως προς τη σχέση αμαρτίας και ασθένειας (Δ.Ε.21). Ο Θεός δεν είναι τιμωρός, είναι Θεός αγάπης και ελευθερίας. Έμφαση στην εμπέδωση του τίτλου « *απελευθέρωση από τις απάνθρωπες αντιλήψεις για την ασθένεια*».

Στόχος: Η σύγκληση όλων των παιδιών στις έννοιες-κλειδιά που αποσαφηνίζει ο εννοιολογικός προοργανωτής (Ισοτιμία, εικόνα Θεού, εμπιστοσύνη, ελευθερία, αγάπη, ψυχοσωματικότητα).

ΜΕΡΟΣ Β΄ ΟΙ ΣΥΝΕΠΑΓΩΓΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΣΗΜΕΡΑ:

(Αναδομητικό Αναλυτικό Πρόγραμμα= το είδος Αναλυτικού που φέρει το μαθητή πρόσωπο με πρόσωπο με τη δική του κοινωνική πραγματικότητα)

Στόχος μας η εστίαση στις κοινωνιολογικές και θεολογικές συνεπαγωγές του προβλήματος σήμερα συγκρίνοντας τη δυναμική και απελευθερωτική/ ανατρεπτική στο κατεστημένο της εποχής στάση του Θεανθρώπου προς το πρόβλημα (τότε) με τη γενική δυσμενή εικόνα που (σήμερα) παρουσιάζουν ανά τον κόσμο οι γυναίκες, οι ασθενείς και τα παιδιά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

Συγκεκριμένες προτάσεις δραστηριοποίησης για τη δημιουργία Συνθετικών Ομαδικών Εργασιών (Project)

- Αφού μελετηθεί η δράση και προσφορά των γυναικών –Αποστόλων από τον Κύκλο των Εβδομήκοντα³ (25 Γυναίκες και 47 άνδρες) οι μαθητές: ερευνούν και παρουσιάζουν στην τάξη τον αριθμό και το ποσοστό των γυναικών –βουλευτών στην Κυπριακή Βουλή από τη σύσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας ως τις τελευταίες Βουλευτικές εκλογές. Τι άλλαξε και γιατί; Μπορούν να γίνουν συγκριτικές απλές γραφικές παραστάσεις⁴. Εμπλέκω τα Μαθηματικά: Οριζοντίωση της Γνώσης: Το παιδαγωγικό ζητούμενο.
- Με αφορμή την προηγούμενη ερευνητική δραστηριότητα οι μαθητές μπορούν σε μικροεπίπεδο σχολικής μονάδας να ερευνήσουν (ξεκινώντας από την τάξη τους) το ποσοστό συμμετοχής κοριτσιών στα σχολικά Συμβούλια όλων των τάξεων και στο Κ.Μ.Σ. κατ' επέκταση. Με βάση τα υπό εξαγωγή συμπεράσματα μπορούν (με τη βοήθεια του διδάσκοντα) σε ένα δεύτερο στάδιο κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους ⁵να διεξάγουν έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίων μεταξύ των μαθητών της σχολικής μονάδας ή (μέρους της το οποίο θα υπερβαίνει αριθμητικά το 50 + % του

³ Εβδομήντα δύο μαθητές (Αγουρίδης, *Ιστορία των Χρόνων της Κ.Α.*, Παουρνάρας: Θεσσαλονίκη)

⁴ Τα παιδιά καθοδηγούνται ήδη από το Δημοτικό στην κατασκευή και ερμηνεία τέτοιων γραφικών παραστάσεων . Αξιοποίηση της οριζοντίωσης της γνώσης, συγκερασμός ικανοτήτων –δεξιοτήτων, αξιοποίηση της «αναμενόμενης παιδαγωγικής λειτουργίας της εικόνας, εφαρμογή του **B.D.A. Lesson Structure**. Διεθνής όρος γνωστός στην Ανάπτυξη Αναλυτικών Προγραμμάτων, που σημαίνει: Αξιοποιώ αυτά που διδάχτηκαν (Before), τα συνδέω με αυτά που διδάσκονται αυτή τη στιγμή (During) και με αυτά που θα ακολουθήσουν (After)στο μέλλον (διαθεματικά στη συγκεκριμένη περίπτωση).

⁵ Φιλοσοφία μας είναι ότι η γνώση δεν ολοκληρώνεται στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, μέσα από ένα συγκεκριμένο εγχειρίδιο σε μια χρονική στιγμή.

συνόλου) με θεματικό τίτλο: «Ισοτιμία στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις⁶ της σχολικής ζωής».

- Η ομάδα μπορεί να παρουσιάσει τη γενική εικόνα των πεποιθήσεων των γυναικών στις Κοινότητες της Κύπρου (Ελληνικής, Τουρκικής, Μαρωνιτικής, Αρμενικής και Λατινικής) σε σχέση με το θέμα «ισοτιμία» και «Ανθρώπινα Δικαιώματα για όλους»⁷.
- Παρόμοια με την προηγούμενη δραστηριότητα (εναλλακτικής επιλογής), η δραστηριότητα που ακολουθεί: Η ομάδα μπορεί να παρουσιάσει σημεία από το βιβλίο με τίτλο: «Ανθρώπινα Δικαιώματα των Γυναικών⁸», τα οποία έχουν επιλεγεί σε συνεργασία του διδάσκοντα/ διδάσκουσας με την ομάδα.

Δραστηριότητα μεταγνώσης⁹:

⁶ Η έρευνα αποτελείται από τρία σημεία:

- **Το θεωρητικό πλαίσιο:** Οι μαθητές με τη βοήθεια/ εποπτεία του διδάσκοντα συντάσσουν το σκεπτικό, τους λόγους, το θεωρητικό με λίγα λόγια πλαίσιο που τους οδήγησε στη συγκεκριμένη έρευνα με θεματικό αντικείμενο την έννοια « *Ισοτιμία κατά τον 21^ο αιώνα*». Το θεωρητικό πλαίσιο δεν γνωστοποιείται στους μαθητές και γενικά σε αυτούς που απαντούν ερωτηματολόγια. Αποτελεί τον «πρόλογο» στο ερευνητικό στάδιο που θα ακολουθήσει.
- Την παρουσίαση δείγματος ερωτηματολογίου (άδειο). Προσέχω πάντα τη σύνταξη των προτάσεων σε ένα ερωτηματολόγιο. Οι προτάσεις είναι **κατά κανόνα** καταφατικές: π.χ. «Τα αγόρια είναι περισσότερο υπεύθυνα από ότι τα κορίτσια στις υποχρεώσεις τους», «Τα κορίτσια είναι περισσότερο υπεύθυνα από ότι τα αγόρια στις υποχρεώσεις τους», «Στα σχολικά συμβούλια ψηφίζουμε μαθητές που πετυχαίνουν υψηλή βαθμολογία», «Ψηφίζουμε αγόρια για να έχουμε υποστηρικτές στο ποδόσφαιρο» κ.λ.π. Φροντίζω στο ερωτηματολόγιο να διατηρείται το ισοζύγιο δηλώσεων και να υπάρχει η διαφυλική ορθή αντιμετώπιση.
- **Τα πορίσματα:** Παράθεση πορισμάτων και σύγκριση των αρχικών σκέψεων τοποθετήσεων που έγιναν στον πρόλογο με τα πραγματικά-μετρήσιμα πορίσματα: Εξαγωγή συμπερασμάτων.

⁷ Προτεινόμενα: **7.1.** Χατζηπαύλου, Μ. (2004). *Γυναίκες στις Κοινότητες της Κύπρου*. Κέντρο Ειρήνης: Λευκωσία. (Βιβλίο-Έρευνα, συμβατό προς το στάδιο Νοητικής και Γνωστικής Ανάπτυξης των μαθητών της Β' Γυμνασίου).

7.2. Κουτσελίνη, Μ. (2013) *Οι γυναίκες στο προσκήνιο*, ομιλία. www.youtube.com. Ημερομηνία ανάρτησης: 17 Απριλίου 2013.

⁸ 1. Κυπριακή Δημοκρατία. (2001). *Ανθρώπινα Δικαιώματα των Γυναικών*. Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως & Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας: Λευκωσία.

2. Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κύπρος) www.childcom.org.cy

⁹ **Μεταγνώση** καλείται το είδος της γνώσης εκείνης, που μεταφερομένη σπειροειδώς από τα προηγούμενα στα επόμενα μαθήματα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί δημιουργικά στη μαθησιακή διαδικασία και που συνδέει αυτά που ο μαθητής γνώριζε, αυτά που διδάσκεται τώρα κι αυτά που θα

4 μέλη (2 αγόρια, 2 κορίτσια) της Β' ομάδας αφού συνεργαστούν με τα παιδιά που ανήκουν στην Α' ομάδα, παρουσιάζουν στην τάξη το παιχνίδι «**Ελάτε να θυμηθούμε παίζοντας: Τότε- Τώρα – Ίσως**»:

Σε ένα χαρτόνι οι μαθητές σχηματίζουν ένα τετράγωνο, το οποίο διαχωρίζουν εσωτερικά σε οριζόντια και κάθετα ισομεγέθη κουτιά **3 X 3**. Η πρώτη σειρά με τα 3 οριζόντια κουτιά είναι η σειρά του «**Τότε**».

Η σειρά χρωματίζεται π.χ. πορτοκαλιά και με μεγάλα μαύρα γράμματα σε κάθε κουτί γράφουμε με χοντρό μαρκαδόρο μια ερώτηση που αφορά στο «**Τότε**». Παράδειγμα: 1^ο οριζόντιο: «Τι καινούριο έφερε την τότε εποχή ο Χριστός για τα παιδιά;», 2^ο οριζόντιο: «Πως ζούσαν τότε οι γυναίκες;», 3^ο οριζόντιο: «Γιατί οι γυναίκες αποδέχτηκαν τότε το κήρυγμα του Ιησού;».

Η επόμενη (μεσαία) σειρά είναι η σειρά του «**Τώρα**». Χρωματίζεται με κόκκινο χρώμα και στα 3 οριζόντια κουτιά της σειράς γράφουμε τις 3 ερωτήσεις που αφορούν στο «**Τώρα**». Ανάλογα σχηματίζεται και η τρίτη σειρά ερωτήσεων, η σειρά του «**Ίσως**». Ερωτήσεις δηλαδή του τύπου: «Τι θα μπορούσε να συμβεί αν ...» και χρωματίζεται με κίτρινο χρώμα.

Τα παιδιά που εργάστηκαν για την κατασκευή κρατούν 3 κόκκινες, 3 κίτρινες και 3 πορτοκαλί κάρτες. Τις προσφέρουν τυχαία ή μετά από κλήρωση σε 9 συμμαθητές τους και το παιχνίδι των ερωτήσεων αρχίζει. Μπορεί επίσης η τάξη να χωριστεί σε 3 ομάδες: την ομάδα του «Τότε», του «Τώρα» και του «Ίσως», με στόχο την κατάκτηση της Γνώσης (ως μεταγνώση) και όχι τον ανταγωνισμό. Είναι παιδαγωγική δραστηριότητα κατάλληλη επίσης για επανάληψη ολόκληρου κεφαλαίου, με άπειρες δυνατότητες τροποποίησης από το διδάσκοντα.

Άλλες περιπτώσεις αγαπητικά απελευθερωτικής στάσης του Θεανθρώπου προς τις γυναίκες και τα παιδιά:

- Η θεραπεία της θυγατέρας της Χαναanaίας: Μάρκ. Ζ' 24-30, Ματθ. 15,21-28
- Η ανάσταση του γιού της χήρας στη Ναϊν : Λουκ. 7 ,11-17,
- Η ανάσταση της κόρης του Ιάειρου: Ματθ. 9, 18-26, Μάρκ. 5,22-43, Λουκ. 8, 40-42
- Η θεραπεία της αιμορροούσης γυναίκας: Ματθ. Θ' 20-22

γνωρίζει στη συνέχεια. Η στοχοθεσία στη μεταγνώση που προσφέρω, παρέχεται –αλλά και ελέγχεται– από τον προοργανωτή.

- Η θεραπεία του υιού του βασιλικού: Ιω. 4΄ 46-54
- Η επάλειψη των ποδιών του Θεανθρώπου με μύρο από την ανώνυμη μετανοημένη και δακρυρροούσα γυναίκα: Λουκ. Ζ΄ 37-48
- Η συνάντηση του Ιησού με τη Σαμαρείτιδα: Ιω. Δ΄1-42
- Η συμπεριφορά του Ιησού προς τις δυο αδελφές του φίλου του Λαζάρου
- Η συμπεριφορά του Ιησού προς τα παιδιά: Ματθ.18,10, Ματθ. 18,6, Μαρκ.9.37, Λουκ.18,17.